

Дамир Јоцић

ЖАБАЦ ЈЕ ПРЕДАХНУО

Средина априла.
Зима се вратила и штипала цветове.
Планину засу, поново, снег.
(Ти си плесала.
Следили смо кораке твог плеса).

Жабац је, видео сам,
направио паузу.
Накратко.
Мало тога је знао, отежано је говорио, лутао је између гласова, но чврсто је држао бројеве до стотину у рукама. (Чврсто као алат за копање).
Многи су му се подсмевали тражећи да нешто израчуна, „али“, мислио је, „разбију нос када је до сто“.

А био је копач без премца.
Његов посао је цветао.
Пијук, лопата, ашов, мотика, били су на цени.
Није се могло без њега. (Лако је када је земља мекана, али су стене и каменчуге друго).

Пошто је предахнуо,
потегав је ракију, припалио цигарету.

„Јуче и данас пет комада“, пућнуо је.

Покуша да се сети њихових имена.
Свако име подиже један прст.

А пошто испуши цигарету, баци је
и загледа се у жуте нокте испод којих се купила прљавштина.
„Види“, помисли, „земљу ћу очистити,
али ово од дувана не.“

И поскочи.
Пети је чекао. Његово име је већ набројао...
Када се изнова сети имена, осети олакшање
и полетно пође на север.

Добијао је од човекове мајке сендвиче, хлеб намазан пекмезом, поклањала му је одећу.
Одлучи да дâ све од себе.

Ледени ветар, отргнувши се планинама, стругну околни мермер.

„Гле, опет ће снег“, отхукну Жабац
и поче да дуби. Земљу. Хрскаву.
Као корицу хлеба.
Задовољан. Јер се сећао добротинства.

ЖАБАЦ МУ, НА КРАЈУ, БЕШЕ НАЈБЛИЖИ

Имао је цуг,
није да није.
Имао је танане дуге усне,
и широки осмех.
Нос начет модрином боемије.
Све похабанију лагану одећу.
Зраке је месио
вижљастим, снажним шакама пијанисте
(дугим, кошчатим прстима пијанисте).

Није се базирао на хлеб.
Волео је своју породицу из даљине, с времена на време, у пролазу.
Кроз сићушне напрслине виолинског кључа.

Тог дана, крајем априла,
било је онамо много света,
али му је најближи био Цане Жабац,
који је скочио у жућкасту масну рупу,
заљуљао се и једва одржао на ногама,
пребацио преко његове кутије кудрави црвенкасти прекривач.

А када се поменути одбацио са дна рупе,
свлачили су земљу.
Гурали је и набијали лопатама, ашовима, мотикама,
са свих страна.

„Могло би се рећи“, изговори неко док су се људи разилазили, „да је један од ретких
који је био свој. Потпуно
свој“.

КАКО ЈЕ ЦАНЕ ПОСТАО ЖАБАЦ

Древни жабац је напустио воду.
Или је напустио копно.
Скочио је на копно
или у воду.
Због слободе.
Или живота.
Свеједно.

Био је то незапамћен подвиг.
Био је то, у ствари, подвиг над подвизима.
Нешто ретко раније виђено.
Нешто ретко касније виђено.
Свеједно.
Јер тај тренутак је представљао
скок са блатишта у бару.
Или из बारे у блатиште.

Нека киша је тада морала падати.
И простирати локве по земљи.
И магла се њихала свуда унаоколо...

(...Да, могло је бити тако...)

А овај жабац?

То је сасвим други жабац.

Он и није жабац,
него Жабац.

Он је један од нас!

До треће године је пузио, ни реч није проговарао.
Самоме себи се чудило како је упамтио свој трећи рођендан јер му памћење није било поуздано:

Мајка је направила сиротињску тарту.
У собици је тутњала и звецкала бубњара. Окупили су се рођаци. На столу је било пола литра ракије, десетак чаша, неколико пива, флаша вина.
И та торта.

Мајка више од тога није имала ни могла.

А рођаци више од ракије, пива и вина нису ни хтели.

Било их је толико у собици! Умало нису избили зидове да би ушло надолазеће пролеће.
Торта је била мала и некако зеленкаста.
Испред њега су биле нечије блатњаве чизме.

Сећао се мајчиног облог лица и црвенкастих образа.
Подвукао је ноге, подигао се у чучањ,
и одбацио се, као на опругама, преко чизама.
Горњи део тела је пропратио доскок, благо се савио, па подигао.
Нос му се нашао тик до тортe,
запалацао је колико је могао
и вршком језика дотакао торту.

„Слаатко“, рекао је, „слаатко.“

Мајка се зацерекала,
а баба цикнула:
„Боже ме прости, овај наш Цане је прави правцати жабац!“

Потом, гости су испили пиће и нестали.
Облаци збацили са себе прљавштину.

Касније, године су се смењивале.
Мајка је отишла прва.
Затим баба.
Затим рођак за рођаком.

Сваког од њих пропратиле су Жапчеве руке.
Које су копале.

Ништа се није мењало.
Само су шаке отврдле и више нису знале за жуљеве.

ПО ЊЕГА ЈЕ ДОШЛА ЗАВРШЕТОМ МАРТА

Ништа није указивало на то да ће поћи ка теби.
Дочекао си половину фебруара мирно, са главом на рукама.
Тада си у болници пронашао пут за запричавање.
(Дан за даном, бивало је боље. Па се преметнуло у горе).

Мачке су стрпљиво чекале да окопни снег.
Тек су завршетком марта замјаукале.

А онда те је скинула са апарата,
узела у наручје и завртела се,
витко, нехајно,
као да држи лутку.

Шапутала је и ти си се јапураво
смејуљио. Видео сам. Био сам
љубоморан. Није допуштала ветровима
да се спусте са грана.
Говорила је да си неподношљиво дебео и да си волео књиге...
У ствари, рекла је да си волео да слушаш људе који их пишу, да седиш са њима у врлим
кафанским забранима... Неумерено си јео и пио. Неке од књига си и прочитао.

Каза да си, као дете, волео и то да те мати њише
(као што она чини),
али си рано почео да се гојиш и морала је да те лиши својих руку,
а постојале су године када је недовољно било рећи да си дебео.

„Види, данас си лаган као перце.
Или цвет.
Могу да те уденем у косу“, миловала те је.

(Добро сам познавао тог проклетог човека!
Заиста је било година када је туђе дебљине извргавао руглу!
Сатирао је храну и пиће, и несрећни су били
гладни, који би, за ручком, седели близу њега.

Био је сакупљач књига. Занесен људима који су их писали,
неке од тих књига је и прочитао.

Похлепник, био је добар, тако добар
да тишину никада не би заломио!

Не треба човеку више...

ТЕК ШТО ЈЕ ПОЧЕЛО ПРОЛЕЋЕ

Тек што је почело пролеће,
тек што се зањишао први цвет,
тек што је цијукнуло сунце,

он је умро на респиратору.

Био је изразито дебео,
а времена су, зна се,
била мршава.
(Претходила су им времена када
није било довољно рећи да је био изразито дебео.

Током тих срећних, старих времена,
прошних времена,
несрећа би задесила гладне, који би, за ручком,
седели покрај њега).

Снег се, на висовима, топио још увек,
гложиле су се растресене воде,
ветар се откидао са грана,

А он је умро.

Волео је промоције књига,
волео да слуша људе који су их писали,
волео да добија књиге на поклон
(Неке од њих је и прочитао).

Рвао се са вратима да би ушао у салоне библиотека.
А када прође врата,
постајао би тихи, невидљиви поштовалац речи.

Након промоција би пратио писце и окупљену братију до кафана.
Тањери су се празнили, флаше се празниле.
Његово лице је рудело...

Но, све на страну!
Био је то добар човек.